

DEBATTARTIKEL 2025-10-18

Städad statistik på katternas bekostnad

Att skapa rutiner bakom allmänhetens rygg för snabba beslut om avlivning av omhändertagna hemlösa katter, är helt oacceptabelt, skriver Åsa Hagelstedt, generalsekreterare för Djurskyddet Sverige.

Tidigare i år uppdagades att Länsstyrelsen i Västra Götaland hade en rutin gällande hemlösa katter för beslut om avlivning, med argumentet att omärkta och oregistrerade djur kan vara rabiesmittade. I Sverige har vi en djurskyddslag som gäller alla djur som hålls av människan och Sverige är ett rabiesfritt land och har så varit i över 100 år. Men också en stor mängd hemlösa katter med alltför låg status; att det oväntat skulle dyka upp insmugglade bondkatter är bortom osannolikt. Djurskyddet Sverige menar att argumentet och beslutet är ogrundat och olagligt.

Djurskyddslagen gäller alla djur som hålls av människan och länsstyrelserna ska kontrollera inkommande klagomålsärenden. Länsstyrelsens främsta uppgift inom djurskyddsområdet är att kontrollera de livsmedelsproducerande djurhållningarna och rapportera till Jordbruksverket. Inte lätt att få till alla kontroller och samtidigt hålla en snäv budget. Därtill krymper myndighetens djurskyddsbudget då regeringen inte prioriterar djurskydd. Men djurskyddslagen gäller även en vilsen hemlös katt, vilket återkommande nedprioriteras.

Djurskyddet Sverige uppmärksammades på rutinen då de två katterna, Smulan och Smilla, hos lokalföreningen Djurskyddet Säffle-Åmål hamnade hos Länsstyrelsen i Västra Götaland. Länsstyrelsen fattade då ett drastiskt beslut om avlivning på grund av risk för rabies. Föreningen kunde dock påvisa att katterna inte var insmugglade. Detta borde ha satt punkt, men i stället kom ett nytt avlivningsbeslut som tyvärr genomfördes och katterna avlivades.

Detta utifrån att Länsstyrelsen nu ansåg att katterna var osocialiserade, endast baserat på att de var rädda när de kom till katthemmet. Att katter är rädda i en ny miljö säger ingenting om deras sociala förmågor! Länsstyrelsens beslut är i bästa fall baserat på okunskap och i sämsta fall ett tydligt tecken på krassa prioriteringar utifrån resursbrist.

När allmänheten reagerat mot rutinen att avliva katter p.g.a rabiesrisk, togs den bort. Trots det fattas fortfarande snabba beslut om avlivning av katter på mycket lösa grunder. Att skapa rutiner bakom allmänhetens rygg för snabba beslut om avlivning av omhändertagna hemlösa katter, är helt oacceptabelt. Dessa katter får inte chans till nya hem då de direkt bedöms som för skygga för att omplaceras, utan möjlighet att visa vilka de egentligen är.

Att bedöma om en katt är skygg eller osocialiserad kan inte göras direkt den kommer in i ett djurhem; katter är komplexa varelser. När länsstyrelsen fattar beslut om omhändertagna djur ska säljas, överlåtas eller avlivas, handlar det inte endast om medicinsk kunskap: Kunskap om djurs beteende är ett måste, och det omfattar också djurvälstånd – det individuella djurets fysiska och psykiska upplevelse av sin situation.

Vad kan då Länsstyrelsen göra när de får mindre pengar från regeringen? Vi menar att de rakryggat borde ha erkänt brist på resurser till hemlösa katter. Att i stället visa upp en städad statistik för Jordbruksverket visar på att man har tappat fokus på vilka man arbetar för. Katter får inte hanteras som mindre värda än hundar eller andra djur som omhändertas, och vi tror inte allmänheten uppskattar att det görs med hjälp av oetiska metoder.

De två katterna Smulan och Smilla är tyvärr redan avlivade. Men för att detta öde inte ska drabba fler katter uppmanar vi Länsstyrelsen i Västra Götaland att ta till sig allmänhetens kritik, att efterleva att katter också omfattas av djurskyddslagen och att myndigheten har en skyldighet att fatta beslut grundade på fakta och kompetens i stället för ofullständiga utredningar.

Åsa Hagelstedt, generalsekreterare Djurskyddet Sverige